

Μεταναστευτικό: από την κρίση στη συντονισμένη διαχείριση

“ Στους καταυλισμούς στην ενδοχώρα παραμένουν περίπου 20.000 πρόσφυγες. Δυστυχώς, μεγάλος αριθμός διαβιό σε άθλιες συνθήκες πλέον των εννέα μηνών. Ζουν σε σκηνές, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, σε μια κατάσταση αναμονής, απραξίας, εκτεθειμένοι σε κάθε λογής κυκλώματα εκμετάλλευσης. ”

Της Λώρας Παππά
Προέδρου της ΜΚΟ «Μετάδραση»

Το 2015 πέρασαν από την Ελλάδα περίπου 850.000 άνθρωποι, στην πλειονότητά τους πρόσφυγες. Η κατάσταση χαρακτηρίστηκε «ανθρωπιστική κρίση» σε μια Ευρώπη που αριθμεί 500 εκατομμύρια κατοίκους, όταν ο Λίβανος, με 4,5 εκατομμύρια κατοίκους, φιλοξενεί 1,5 εκατομμύρια πρόσφυγες. Πρόκειται για κρίση ανθρωπιστική ή κρίση διαχείρισης τελικά;

Η κοινωνία των πολιτών κάλυψε σε μεγάλο βαθμό τις ανάγκες που προέκυψαν. Ήταν μια μεγάλη ευκαιρία να αναληφθούν με πιο συντονισμένο τρόπο συγκεκριμένοι τομείς ευθύνης και αρμοδιότητας, ανάλογα με την εξειδίκευση, την εμπειρία και

την αποτελεσματικότητα των κρατικών φορέων, της τοπικής αυτοδιοίκησης και των Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων. Η τριμερής αυτή συνεργασία όμως ήταν ασυντόνιστη και αποσπασματική.

Στις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης η συνεργασία αυτή είναι αυτονόητη. Για παράδειγμα, η Αυστρία των 8 εκατομμυρίων κατοίκων δέχτηκε το 2015 περίπου 100.000 πρόσφυγες, οι οποίοι μετά από λίγους μήνες φιλοξενήθηκαν σε κέντρα, σε διαμερίσματα, μαθαίνουν τη γλώσσα, τα παιδιά τους έχουν ενταχθεί σε σχολικές δραστηριότητες και οι όποιες ανάγκες καλύπτονται μέσω αυτής της τριμερούς συνεργασίας.

Παρά ταύτα, μέσα από την προσφυγική κρίση πρώτη φορά αναδείχθηκαν γενναίοι δήμαρχοι στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, στη Λέσβο, στη Χίο και σε πολλά άλλα μέρη, που ανέλαβαν δυναμικά πρωτοβουλίες, μίλησαν με ειλικρίνεια και κινητοποίησαν τους δημότες τους. Ανέδειξαν έτσι την ανάγκη ανάληψης αρμοδιοτήτων στη διαχείριση της υποδοχής και ένταξης των προσφύγων από την τοπική αυτοδιοίκηση.

Θετικό παράδειγμα αξιοποίησης του δυναμικού μας αποτέλεσε η εμπλοκή των ενόπλων δυνάμεων, οι οποίες συνέβαλαν καταλυτικά, την ύστατη στιγμή, στη διάθεση, στη δημιουργία και στη λειτουργία χώρων διαμονής για τους πρόσφυγες. Με συνέπεια, καλή οργάνωση και επιλεγμένη εμπλοκή φορέων, επετεύχθη επίσης το περασμένο καλοκαίρι, σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, η διαδικασία της προκαταγραφής όλων των αιτημάτων ασύλου στην ενδοχώρα από την Υπηρεσία Ασύλου με τη στήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ. Αξιοποιήθηκαν η νέα τεχνολογία και η εμπειρία εθνικών κυρίως Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων σε εξειδικευμένους τομείς, όπως τα ασυνόδευτα ανήλικα, η παροχή διερμνεύσεως κ.ά.

Υπάρχουν και άλλα θετικά παραδείγματα που μπορούν να μας εμπνεύσουν να στηριχτούμε σε μεγάλο βαθμό στις δικές μας δυνάμεις και να μας προτρέψουν να ενισχύσουμε αποτελεσματικές δράσεις προκειμένου να γίνουν μακροπρόθεσμα βιώσιμες. Η πρόκληση είναι να αποδείξουμε ότι μπορούμε κι εμείς να διαχειριστούμε υποδειγματικά τον σχετικά μικρό αριθμό των προσφύγων που βρίσκονται στη χώρα μας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία που χρησιμοποιεί η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τον προγραμματισμό της, στους καταυλισμούς στην ενδοχώρα παραμένουν περίπου 20.000 πρόσφυγες. Δυστυχώς, μεγάλος αριθμός διαβιό σε άθλιες συνθήκες πλέον των εννέα μηνών. Ζουν σε σκηνές, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, σε μια κατάσταση αναμονής, απραξίας, εκτεθειμένοι σε κάθε λογής κυκλώματα εκμετάλλευσης. Απελπισμένοι και απροστάτευτοι, τραβούν σαν τους μαγνήτες τους σωματέμπορους, τους εμπόρους ναρκωτικών και βεβαίως τους διακινητές, που αποτελούν στα μάτια τους τη μοναδική ελπίδα σωτηρίας.

Οι προκλήσεις που έρχονται

Με τη νέα χρονιά δεν θα μπορούμε να προβάσουμε τη δυσχερή οικονομική κατάσταση της χώρας για να καλύψουμε αυτές τις αδυναμίες. Η Ε.Ε. έχει παράσχει σημαντικά κονδύλια προς το ελληνικό κράτος, την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ και διεθνείς Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Η ενίσχυση της αξιοπιστίας της πολιτείας ως προς τη διαχείριση του προσφυγικού πληθυσμού που έχει εγκλωβιστεί στη χώρα αποτελεί άμεση προτεραιότητα.

Πρέπει να μάθουμε ότι η συνεχής χρήση της έννοιας «κρίση», που υποδηλώνει μια κατάσταση μεταβατική, ένα πρόσκαιρο πρόβλημα το οποίο μόλις τελειώσει όλα θα γίνουν όπως πριν, δεν μας βοηθάει να κατανοήσουμε την πραγματική εικόνα αυτών που συμβαίνουν γύρω μας. Η Ευρώπη φανερά πλέον έχει τη δική της ατζέντα, σφραγίζοντας τα σύνορά της με την Ελλάδα και σχεδιάζοντας από τον Μάρτιο του 2017 την ενεργοποίηση του Κανονισμού του Δουβλίνου για να επιστρέφει πρόσφυγες στην Ελλάδα.

Το σιόχημα, λοιπόν, για τη χώρα μας είναι να εδραιωθούν μακροπρόθεσμες συνεργασίες με τα υγιή τμήματα της κοινωνίας των πολιτών και της τοπικής αυτοδιοίκησης και να απομακρυνθούν κάθε λογής καιροσκόποι που προσπαθούν να μετατρέψουν τον πρόσφυγα σε «εμπόρευμα». Να αφήσουμε τους ανταγωνισμούς και τους εγωισμούς και να χτίσουμε σχέσεις εμπιστοσύνης. Χρειάζονται ειλικρίνεια, εντιμότητα, συνέπεια, ικανά στελέχη που να γνωρίζουν το αντικείμενο και προσήλωτη στον στόχο. Μόνο ενωμένοι και κατάλληλα προετοιμασμένοι θα καταφέρουμε να αντιμετωπίσουμε τις σοβαρές προκλήσεις που έρχονται.